

NBHS

An tSeirbhís Oidhreachta
Tógtha Náisiúnta
National Built
Heritage Service

Sruth um Fhoirgnimh Ceann Tuí Stairiúla SIOT 2026

CIORCLÁN TREORACH D'ÚDARÁIS ÁITIÚLA
Snáithe Tuíodóireachta Imfhálaithe SIOT roimhe seo

Iúil 2025

**An Roinn Tithíochta,
Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta**
Department of Housing,
Local Government and Heritage

Clár Ábhair

1.	Cúlra agus Cuspóir na Scéime	2
2.	Incháilitheacht	2
3.	An Próiseas Iarratais agus Measúnaithe	3
4.	Monatóireacht ar Dhul Chun Cinn an Tionscadail	5
5.	Aisghabháil Maoinithe	6
6.	Téarmaí agus Coinníollacha	7
7.	Forbhreathnú ar Phróiseas & Fráma Ama	13

Aguisíní:

- I Foirm A – Le comhlánú ag an Iarratasóir*
- II Foirm B – Le comhlánú ag an Údarás Áitiúil*
- III Foirm C – Le comhlánú ag an Údarás Áitiúil*
- IV Seicliosta (d'Údaráis Áitiúla)*

1. Cúlra agus Cuspóir na Scéime

Tá faisnéis le fáil sa treoir seo d'Údaráis Áitiúla maidir le hoibriú agus le riar chlár Sruth um Fhoirgnimh Ceann Tuí Stairiúla SIOT 2025. Soláthróidh an scéim seo deontais chun foirgnimh cheann tuí a chaomhnú.

1.1 Cuspóir na Scéime

Is í aidhm na scéime ná luach oidhreachta foirgneamh ceann tuí ar fud na hÉireann a chosaint, lena n-áirítear tithe agus stuchtúir eile.

1.2 Príomhchritéir le haghaidh Fheidhmiú na Scéime in 2026

- Déanfar an scéim a riar ar feadh na bliana 2026, agus beidh maoiniú le héileamh laistigh den bhliain féilire sin.
- Is iad na hÚdaráis Áitiúla a oibreoidh an scéim, agus leithdháilfear méid seasta ar gach ceann acu ón gciste iomlán arna chinneadh ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (an Roinn).
- Ní chuireann iarratas faoin Sruth um Fhoirgnimh Ceann Tuí Stairiúla SIOT bac ar iarratas níos déanaí faoin gCiste um Struchtúir Stairiúla nó an SIOT príomhshrutha, ach ní féidir leas a bhaint as ach deontas amháin in aghaidh an struchtúir.
- I gcásanna ina mbronntar maoiniú ar iarratasóir faoin dá scéim, ní mór don iarratasóir a chur in iúl cén scéim ar mian leo leas a bhaint aisti.

2. Incháilitheacht agus Maoiniú

Tá sé beartaithe Sruth um Fhoirgnimh Ceann Tuí Stairiúla SIOT a úsáid chun tacú le foirgnimh cheann tuí a bhfuil oibreacha deisiúcháin agus caomhnaithe, mar seo a leanas:

2.1 Oibreacha Cáilitheacha agus Neamhcháilitheacha

- Is ionann Oibreacha Cáilitheacha Príomhúla agus oibreacha tuíodóireachta ar an díon agus aon obair riachtanach nach mór a chur i gcrích mar chuid de na hoibreacha sin, cosúil le simléar a dheisiú.
- Déanfar oibreacha caomhantais eile ar fhoirgnimh cheann tuí stairiúil a nglactar leo mar Oibreacha Cáilitheacha don SIOT Príomhshrutha a mheas freisin – féach ar an doiciméad ar leithligh ina liostaítear Oibreacha Cáilitheacha/Neamhcháilitheacha do SIOT Príomhshrutha.

2.2 Struchtúir Incháilithe agus Leibhéil mhaoinithe atá ar fáil

An Cineál Foirgnimh agus Iarratasóra	Cur síos	An Deontas Uasta atá ar Fáil	An céatadán den mhaoiniú atá ar fáil
Foirgneamh ceann tuí stairiúil	Aon struchtúr ceann tuí stairiúil, lena n-áirítear réadmhaoín chónaithe nó thráchtála.	Suas le €20,000	80% de chostas iomlán na n-oibreacha

Is sruth maoinithe an-iomaíoch é SIOT, agus ar an drochuair ní féidir méid socraithe maoinithe a ráthú d'aon iarratasóir faoin scéim in aon bhliain ar leith.

Déanfaidh Údarás Áitiúla iarracht cothromaíocht a chinntiú idir riachtanais fhoirgneamh ar fud a gceantair féin. Tá leithdháileadh maoinithe chuig Údarás Áitiúla bunaithe ar líon na réadmhaoine ceann tuí stairiúil i ngach ceantar de réir thorthaí dhaonáireamh ar fhoirgnimh cheann tuí SOTN, seachas ar dhaonra ná ar thosca eile. Is é an aidhm atá leis sin a chinntiú go bhfuil maoiniú á leithdháileadh go comhréireach ar fud na tíre, agus ar an tslí sin, a chinntiú go bhfuil rochtain chomhionann ag úinéirí ar mhaoiniú beag beann ar a suíomh.

3. An Próiseas Iarratais agus Measúnaithe

3.1 An Próiseas Iarratais d'Úinéirí/Áititheoirí

Ní mór iarratais a chur faoi bhráid an Údaráis Áitiúil ábhartha (trí úsáid a bhaint as **Foirm A**) tráth nach déanaí ná an **26 Meán Fómhair 2025**.

Sa chás nach úinéir struchtúir incháilithe an t-iarratasóir, beidh ar an iarratasóir litir ón úinéir a chur in éineacht le **Foirm A** ag dearbhú go bhfuil cead an úinéara ag an iarratasóir an obair a dhéanamh.

Sa chás go bhfuil an struchtúr faoi úinéireacht an Údaráis Áitiúil, nó go bhfuil an t-Údarás Áitiúil ag cur cúnamh airgeadais ar fáil le haghaidh oibreacha ar struchtúr atá i mbail faoi Alt 59, 69 agus/nó 70 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú), is féidir le hoifigeach ainmnithe de chuid an Údaráis Áitiúil sin an t-iarratas a dhéanamh, atá comhshínithe ag an Stiúrthóir Seirbhísí ábhartha.

Ba cheart go mbeadh oibreacha beartaithe ag teacht leis na caighdeáin dea-chleachtais a bhfuil cur síos déanta orthu i bhfoilseachán na Roinne dar teideal *Treoirlínte Cosanta Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála* (2011) <https://www.buildingsofireland.ie/app/uploads/2019/10/Architectural-Heritage-Protection-Guidelines-for-Planning-Authorities-2011.pdf>, agus i bhfoilseachán na Sraithe Comhairle <https://www.buildingsofireland.ie/resources/>.

Ní mór aird a thabhairt freisin ar na treoirlínte um Phróiseas Seandálaíochta agus Pleanála arna n-eisiúint ag an tSeirbhís Séadchomharthaí Náisiúnta, agus bileoga teorach eisithe ag an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) maidir le gnáthóga agus speicis nuair is cuí.

Féach Cuid 7 le haghaidh forbhreathnú táblach ar phróiseas agus dátaí tábhachtacha.

3.2 Próiseas an Mheasúnaithe

Ba cheart do phainéal saineolaithe laistigh den Údarás Áitiúil, lena n-áirítear an tOifigeach Caomhantais Ailtireachta, nó, i gcás nach bhfuil duine fostaithe, ball foirne gairmiúla an Údaráis Áitiúil atá inniúil ar an bhfeidhm seo a dhéanamh, na hiarratais a mheasúnú. Ba cheart iarratais a mheasúnú de réir na gcritéar seo a leanas:

A. Tábhacht an Struchtúir

B. Éifeachtúlacht na nOibreacha

Ba cheart d'iarratasóirí a mhíniú conas a léiríonn an méid maoinithe atá á iarraidh **luach ar airgead** agus conas a **chuidíonn sé go mór le** rioscaí a sheachaint agus le meathlú breise ar an struchtúr a chosc, ag cinntiú go mairfidh sé amach anseo.

C. Caighdeán na nOibreacha

Gairmithe caomhnaithe foirgneamh atá cáilithe agus a bhfuil taithí chuí acu, a mbeidh orthu a dheimhniú go bhfuil oibreacha curtha i gcrích ar chaighdeán sásúil, ní mór go ndéanfaidh siadsan oibreacha caomhantais a dhearadh, a shonrú agus a mhaoirsiú ar an láthair. Féach Téarmaí agus Coinníollacha 6.2 le haghaidh tuilleadh sonraí.

I gcás ina luíonn an saineolas sonrach le cleachtóir, m.sh. tuí nó saor cloiche, comhlíonann siad ról an ghairmí caomhnaithe tógála.

D. Ranníocaíocht le Taitneamhacht Phoiblí

Ba chóir don Údarás Áitiúil a mheas cé acu an gcuirfidh agus cé chomh mór agus a chuirfidh na hoibreacha molta le taitneamhacht phoiblí. I measc na dtosca atá le breithniú tá an méid a chuirfidh na hoibreacha leis an sráid-dreach / tírdhreach.

Cé gur chóir iarratais le haghaidh mhaoiniú a **chur isteach chuig an Údarás Áitiúil ábhartha faoin 26 Meán Fómhair 2025** chun baint a fháil as maoiniú na bliana sin, i gcúinsí eisceachtúla tá rogha ag Údaráis Áitiúla maoiniú le haghaidh oibreacha éigeandála a mheas ag uaireanta eile den bhliain de réir an cháis.

3.3 Úinéireacht/Áitíocht Údaráis Phoiblí

Ní féidir ach uasmhéid de 20% amháin de leithdháileadh maoinithe foriomlán gach Údaráis Áitiúil a úsáid do struchtúir atá faoi úinéireacht/faoi áitíocht phoiblí

3.5 Cistí Comhfhreagracha

Cineál Foirgnimh	Ráta Tacaíochta
Foirgneamh ceann tuí stairiúil	Suas le 80% den chostas iomlán

D'fhéadfadh maoiniú státhchiste ó scéimeanna deontais difriúla a bheith san áireamh sa mhaoiniú meaitseála fágtha freisin. **Is faoi rogha an Údaráis Áitiúil atá sé cinneadh a dhéanamh ar an méid maoinithe deontais a leithdháiltear ar thionscadail aonair, agus mar sin beidh comhréir na gcostas clúdaithe i bhfad níos ísle ná 80% i mórán cásanna.**

I gcúinsí eisceachtúla féadfaidh an ÚÁ, le comhaontú scríofa ón Roinn, maoiniú de níos mó ná 80% de chostas iomlán an tionscadail a leithdháileadh. Déanfaidh an Roinn iad seo a mheas ar bhonn cás ar chás.

3.6 Sceideal na dTionscadal

Ceanglaítear ar an Údarás Áitiúil sceideal sealadach tionscadal a chur faoi bhráid na Roinne trí úsáid a bhaint as **Foirm B** faoin **5 Nollaig 2025**. Ní mór an fhoirm seo a fhóru agus nóta clúdaigh sínithe ag an Stiúrthóir Seirbhísí ábhartha a chur in éineacht léi.

3.7 Fógra faoin Maoiniú a Dheonfar

I ndiaidh cead foirmiúil a fháil ón Roinn, cuirfidh Údarás Áitiúla fógra chuig na hiarratasóirí rathúla faoi mhí **Eanáir 2026**. Leagfar amach san fhógra an leibhéal maoinithe arna fhormheas, an t-amlíne chun na hoibreacha a chur i gcrích, agus téarmaí agus coinníollacha na dámhachtana.

Foilseofar tionscadail dá mbronnfar maoiniú faoin scéim seo ar shuíomh Gréasáin na Roinne agus ba chóir iad a fhoilsiú ar shuíomh Gréasáin an Údarás Áitiúil féin freisin.

4. Monatóireacht ar Dhul Chun Cinn an Tionscadail

4.1 Tuarascálacha Rialta ar Dhul Chun Cinn (Foirm B)

Ceanglaítear ar an Údarás Áitiúil iniúchtaí fisiceacha suímh a dhéanamh le linn an tionscadail **agus grianghraif a ghlacadh de dhul chun cinn an tionscadail**. Ní mór don Údarás Áitiúil freisin Foirm B a nuashonrú agus a chur isteach ag eatraimh rialta mar atá leagtha amach thíos chun na nithe seo a leanas a áireamh:

- dul chun cinn na n-oibreacha
- méid an mhaoinithe a iarradh (más ann dó)
- méid an mhaoinithe phríobháidigh arna ghíaráil (más ann dó), agus,
- méid na laethanta fostaíochta a ghintear (más ann dóibh)
- an méid laethanta oiliúna a ghintear (más ann dóibh)

Is féidir leaganacha nuashonraithe d'Fhoirm B a chur faoi bhráid RTRÁO faoi **22 Bealtaine 2026, 11 Meán Fómhair 2026 agus 6 Samhain 2026**. I ngach cás, ní mór **Foirm B** a chur isteach mar aon le Dearbhú ar Dhul Chun Cinn sínithe ag an Stiúrthóir Seirbhísí ábhartha.

Dírítear d'aird ar chásanna nuair nach ndéantar oibreacha de réir théarmaí na scéime. Sa chás go n-athraíonn scóip na n-oibreacha agus nach gcomhlíonann na hoibreacha nua na caighdeáin riachtanacha maidir le dea-chleachtas caomhnaithe, níl aon dualgas ar an Roinn an deontas a bhronnadh, mar is sárú ábhartha é seo ar théarmaí na tairisceana deontais

4.2 Dul Chun Cinn an Tionscadail agus Athdháileadh Cistí

Ní mór don Údarás Áitiúil monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn na dtionscadal chun a chinntiú go gcuirfear oibreacha i gcrích agus go gcuirfear an t-éileamh ar mhaoiniú isteach faoi na spriocdhátaí riachtanacha. **I gcás nach bhfuil oibreacha ag dul ar aghaidh de réir na spriocdhátaí, nó go bhfaightear amach nach bhfuil na cleachtais chaomhnaithe cuí á n-úsáid chun cáiliú don deontas, féadfaidh an tÚdarás Áitiúil, dá rogha féin, an maoiniú a tharraingt siar agus a athleithdháileadh ar thionscadal eile a measann sé cheana féin go gcomhlíonann sé critéir na scéime**. Ní mór an Roinn a chur ar an eolas faoi gach athdháileadh maoinithe.

Más mian le hÚdarás Áitiúil maoiniú a ath-leithdháileadh ar thionscadal nár ceadaíodh don scéim seo ar dtús, beidh sé seo faoi réir fhaomhadh na Roinne. Tabharfar tosaíocht do

thionscadail atá liostaithe ar Fhoirm B mar thionscadail Chúltaca ag an am a cuireadh isteach tosaigh iad i mí na Nollag 2025 thar na cinn nach bhfuil liostaithe.

Tabhair faoi deara go bhféadfaidh an Roinn iniúchtaí a dhéanamh ar thionscadail, le linn na n-oibreacha agus tar éis iad a bheith críochnaithe.

4.3 Athdháileadh Maoinithe

Sa chás nach bhfuil tús curtha le hoibreacha faoi **11 Mheán Fómhair 2026** ba cheart an méid sin a chur in iúl ar **Fhoirm B**. Tar éis dul i gcomhairle leis an Údarás Áitiúil ábhartha, coimeádann an Roinn an ceart chun maoiniú a ath-leithdháileadh ar Údarás Áitiúil eile, lena n-áirítear tionscadail a chomhlíonann critéir na scéime sa chás gur tháinig riachtanas práinneach chun cinn i rith na bliana.

Féadfaidh an Roinn, dá rogha féin, cistí nár úsáideadh faoin scéim a ath-leithdháileadh ar oibreacha nuair a bhíonn gá práinneach chun cinn tar éis spriocdháta an iarratais agus nuair a bheadh na hoibreacha cáilithe don scéim murach sin.

4.4 Iarchur mhaoiniú

Chomh maith le rogha a bheith acu maidir le leithdháileadh mhaoiniú in aon bhliain amháin, tá sé faoi rogha ag na húdais áitiúla bronnadh mhaoiniú a chur siar go dtí an gcéad bhliain eile i ndiaidh an iarratais tosaigh, ar choinníoll nach bhfuil téarmaí an bhronnadh nó scóip na n-oibreacha difriúil.

Caithfidh gach Údarás Áitiúil bheith freagrach as aon iarchur laistigh dá leithdháiltí bliantúla maoinithe a bhainistiú, agus é faoi réir faomhadh bliantúil cistí sa phróiseas Meastacháin. Ba chóir gach cás iarchurtha a chur in iúl don Roinn sa bhliain iarchurtha freisin agus aird a dhíriú air mar iarchur san Fhoirm B curtha isteach don bhliain dár gcionn.

5. Aisghabháil Mhaoinithe

5.1 Forbhreathnú ar an bpróiseas Aisghabhála

Tá Údarás Áitiúla freagrach as cistí faoin scéim a íoc le hiarratasóirí rathúla sula lorgaítear aisíocaíocht ó RTRÁO. Ní mór don **Údarás Áitiúil na hoibreacha go léir a chríochnú** agus a dheimhniú mar oibreacha atá de réir théarmaí an deontais sular féidir leis an iarratasóir íocaíocht maoinithe a lorg.

Ní mór Foirm Éilimh Aisghabhála C a líonadh, a shíneadh agus a sheoladh ar ais chuig an Roinn faoin **6 Samhain 2026**. Ní mór go mbeadh Foirm B deiridh leis mar aon le fianaise ar íocaíocht an mhaoinithe do gach iarratasóir rathúil e.g. asphrionta ó Agresso nó córas airgeadais cosúil leis (ar a dtaispeántar ainm an iarratasóra agus dáta na híocaíochta).

Ní mór d'Údarás Áitiúla grianghraif dhigiteacha de chaighdeán maith a chur isteach (roimh agus ina dhiaidh) le haghaidh gach tionscadal a bhfuil forchúiteamh á lorg dó. Ní mór don tuódóir/gairmí caomhantais tuairisc chaomhantais deiridh ar na hoibreacha críochnaithe tionscadail a chomhlánú agus a chur isteach ag an Údarás Áitiúil. Ní mór go mbeidh grianghraif ar ardchaighdeán, curtha isteach i bhformáid jpeg, agus inaitheanta go soiléir le hainm an tionscadail ábhartha.

Níor cheart ach aon Fhoirm Éilimh C amháin a chur isteach in aghaidh an Údarás Áitiúil.

Forghéillfear aon mhaoiniú nach n-éilítear faoin dáta dlite.

6. Téarmaí agus Coinníollacha

6.1 Fógraíocht

Ba cheart don Údarás Áitiúil cóip leictreonach den chiorclán seo, agus den fhoirm iarratais ábhartha, a phostáil ar a shuíomh Gréasáin laistigh de choicís ó sheol an tAire an scéim.

6.2 Measúnú, faomhadh agus maoirseacht ar thionscadail

Beidh gach Údarás Áitiúil freagrach as measúnú agus ceadú na n-iarratas faoin scéim agus déanfaidh siad iniúchadh agus deimhniú go bhfuil oibreacha curtha i gcrích de réir an dea-chleachtais caomhantais. Déanfaidh an tÚdarás Áitiúil measúnú ar gach iarratas de réir na gcritéar atá leagtha amach i **gCuid 3.2 den chiorclán seo**.

Déanfaidh an tÚdarás Áitiúil measúnú freisin ar dhul chun cinn agus ar chríochnú an chláir oiliúna, nuair a dhéantar é.

Cinnteoídh Údaráis Áitiúla go mbeidh oibreacha caomhantais atá beartaithe ag na hiarratasóirí **deartha, sonraithe agus monatóireacht déanta air ar an láthair ag gairmí/gairmithe caomhnaithe foirgneamh atá cáilithe go cuí agus a bhfuil taithí acu** agus a bhfuil **inniúlacht inléirithe** i acu sa réimse ábhartha de chaomhnú foirgneamh.

6.3 Ráiteas Modha

Mar chuid d'Fhoirm Iarratais A, ní mór go mbeadh Ráiteas Modha oiriúnach nó cur síos ar na hoibreacha beartaithe, forbartha i gcomhar le tuódóir le taithí nó gairmí ábhartha eile, ceadaithe ag duine inniúil laistigh den Údarás Áitiúil le haghaidh na n-iarratasóirí ar fad.

Ba cheart go ndéanfaí cur síos sa **Ráiteas Modha** ar bhail an struchtúir, agus go mbeadh sonraí ann maidir le conas a chuirfear na hoibreacha caomhantais/deisiúcháin i gcrích, mar atá sonraithe san fhoirm iarratais.

Is féidir tuilleadh sonraí a lorg ón iarratasóir ar a ráiteas modha le linn thréimhse measúnaithe an ÚA, **ach níor cheart aon mhaoiniú a thabhairt d'iarratasóir nach gcuireann ráiteas modha ar fáil a oireann do na hoibreacha beartaithe**.

Caithfidh na hoibreacha a bheith ag teacht leis an gcleachtas caomhnaithe is fearr agus ba chóir go mbeadh sé mar aidhm acu modhanna íosta idirghabhála a úsáid. Caithfidh na hoibreacha a bheith bunaithe ar thuiscint cheart ar an struchtúr, agus úsáid a bhaint as ábhair chuí. Ba cheart athsholáthar an bhunábhair a choinneáil chomh híseal agus is féidir agus níor cheart é a dhéanamh ach amháin nuair atá fíor-riachtanach. Níor cheart go ndéanfaí na hoibreacha beartaithe ach ag cleachtóirí caomhnaithe cuícháilithe a bhfuil taithí acu ar úsáid ábhar agus teicnící stairiúla.

6.4 Grianghraif

Ní mór d'Údaráis Áitiúla grianghraif dhigiteacha ar chaighdeán maith den struchtúr a lorg ón iarratasóir sula gcuirtear tús agus críoche leis na hoibreacha. Tabhair faoi deara le do thoil go bhféadfaidh an Roinn úsáid a bhaint as aon íomhánna nó gach íomhá a sholáthair an t-iarratasóir nó an t-Údarás Áitiúil chun an BHIS a fhógairt nó a fhógairt. **Ní mór go mbeidh grianghraif ar ardchaighdeán, curtha isteach i bhformáid jpeg, agus inaitheanta go soiléir le hainm an tionscadail ábhartha**. Moltar d'iarratasóirí agus d'Údaráis Áitiúla cead a fháil chun íomhánna a úsáid (más gá) sula gcuireann siad faoi bhráid na Roinne iad.

6.5 Iarratasóirí a fhaigheann Faoiseamh Cánach gaolmhar

Sa chás go bhfuil faoiseamh cánach faighte ag iarratasóir faoi **Alt 482 d'Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997** (arna leasú), (Alt 19 d'Acht Airgeadais, 1982) agus/nó sa chás go bhfuil faoiseamh cánach faighte ag an iarratasóir/ag an áititheoir faoin **Scéim um Fheabhsúcháin Tí** nó faoi **Thionscnamh na Cathrach Beo**, tá an dualgas ar an úinéir/ar an áititheoir a bhfuil an faoiseamh cánach thuasluaite á fhail aige nó aici eolas a chur ar fáil do na Coimisinéirí Ioncaim faoi aon mhaoiniú faighte tríd an scéim seo.

6.6 Ceanglais Reachtúla

Caithfidh oibreacha ceadaithe deonaithe gach riachtanas reachtúil a chomhlíonadh, cead pleanála san áireamh. Sa chás go bhfuil oibreacha beartaithe ar shuímh/séadchomharthaí atá cosanta faoi *Achtanna na Séadchomharthaí Náisiúnta 1930-2004*, ní mór cloí leis na ceanglais reachtúla maidir le fógra a thabhairt nó le toiliú an Aire faoi na hAchtanna sin.

Ní mór a cheangal ar iarratasóir cóipeanna de gach cead, dearbhú, fógra nó toiliú ábhartha a chur faoi bhráid an Údaráis Áitiúil agus éileamh á dhéanamh aige ar dheontas. Sa chás nach bhfuil ceadanna den sórt sin faighte go fóill, ní mór don iarratasóir an t-Údarás Áitiúil a shásamh gur féidir iad seo a fháil roimh thús na n-oibreacha agus dóthain ama a fhágáil chun iad a chríochnú roimh spriocdhátaí na scéime.

Is ar an iarratasóir atá an dualgas cloí leis na ceanglais reachtúla ábhartha ar fad, dála na hAchtanna um Fhiadhúlra, ceadúnais urthrá (má bhaineann), reachtaíocht Sábháilteachta, Sláinte agus Leasa, agus reachtaíocht maidir leis an gcomhshaol agus le fostaíocht. Dírítear aird an Údaráis Áitiúil ar: (*DAHRRGA 2012*) *Cosaint Dhian ar Speicis Ainmhithe: Treoir d'Údaráis Áitiúla ar chur i bhfeidhm Airteagail 12 agus 16 de Threoir an AE maidir le Gnáthóga ar fhorbairt/oibreacha arna ndéanamh ag Údarás Áitiúil nó thar ceann Údaráis Áitiúil*. Chun treoir bhreise a fháil ar ialtóga, féach foilseachán na SPNF v2 (2022) *Treoirlínte Maolaithe Ialtóga d'Éirinn v2 (2022)* atá ar fáil anseo: <https://www.npws.ie/sites/default/files/publications/pdf/IWM134.pdf>

6.7 Maoiniú eile ón Státchiste

Féadfaidh tionscadail a bheith i dteideal maoiniú a fháil ó níos mó ná scéim amháin atá maoinithe go poiblí. Chun a chinntiú go gcomhlíontar riachtanais mhaoiniúcháin chomhoiriúnaithe do BHIS, ba cheart don Údarás Áitiúil faisnéis a sholáthraíonn an t-iarratasóir a chros-seiceáil maidir le maoiniú ó scéimeanna eile, lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta do:

- (a) Scéimeanna Deontais Tuí arna riar ag an gComhairle Oidhreacht nó ag Ranna Rialtais eile
- (b) Deontais chaomhantais arna riar ag an gComhairle Oidhreacht
- (c) Scéimeanna Feabhsúcháin Fuinnimh arna n-oibriú ag an SEAI (más ábhartha)

I gcás ina bhfuil iarratas déanta ag iarratasóir ar mhaoiniú nó tar éis maoiniú a fháil ó scéimeanna eile atá cómhaoinithe ag an AE (e.g. Clár LEADER) le haghaidh oibreacha arna gceadú faoin scéim seo, ní fhéadfaidh iomlán carnach an mhaoinithe sin **agus** an mhaoinithe faoin scéim seo **dul thar na teorainneacha mar atá leagtha síos ag scéimeanna Maoinithe Eorpacha den sórt sin**

6.8 Caiteachas Incháilithe

Níl **Cáin Bhreisluacha (CBL)** incheadaithe faoin scéim seo ach amháin don chuid sin de na hoibreacha caipitiúla atá á maoiniú, agus i gcásanna nach bhfuil CBL den sórt sin in-aisghabhála ar aon mhodh eile amháin.

Níl **Táillí Gairmiúla** incheadaithe ach amháin maidir leis an gcuid sin de na hoibreacha caipitil atá á maoiniú ag an scéim. Tá táillí gairmiúla a bhaineann leis an ngné oiliúna, i gcás

inarb iomchuí, lena n-áirítear pleananna agus tuarascálacha oiliúna a ullmhú agus maoirseacht ar an láthair agus monatóireacht ar oiliúint, incheadaithe.

6.9 Íocaíocht

De réir Chiorclán 13/2014 an DPER, Roinn 3.11(f), is é an staid réamhshocraithe gur cheart deontais a íoc ar **bhonn caiteachais dheimhnithe**. Ceanglaítear ar dheontaithe atá ag déanamh éilimh ar mhaoiniú deontais ar bhonn caiteachais dheimhnithe a lua dá ndeontóirí:

- go mbaineann na sonraisc a úsáidtear chun tacú lena n-éileamh le gníomhaíochtaí agus le seirbhísí atá oiriúnach do chuspóirí na scéime deontais
- go bhfuil na suimeanna a cuireadh ar an sonrasc íoctha
- nár úsáideadh agus nach n-úsáidfear na sonraisc chun tacú le héileamh eile ar aisíocaíocht ó mhaoinitheoir(í) ar bith eile (ach amháin mar a fhoráiltear i socruithe comh-mhaoinithe comhaontaithe).

6.10 Aisíocaíochtaí

Má dhíoltar struchtúr a mbronntar maoiniú air nó má aistrítear an úinéireacht, laistigh de thréimhse 5 bliana ó dháta íocaíochta an mhaoinithe faoin scéim, coimeádann an t-Údarás Áitiúil an ceart chun cuid den mhaoiniú a bronnadh ar an tionscadal sin a 'aisghlámadh' nó chun an maoiniú ar fad a 'aisghlámadh'. I gcás ina n-aistrítear úinéireacht sula n-íoctar cistí faoin scéim seo, féadfaidh an t-Údarás Áitiúil socruithe a dhéanamh chun an maoiniú a aistriú chuig úinéir nua na maoine.

Ní mór aon mhaoiniú a chuirtear ar fáil d'Údarás Áitiúil a aisghabhtar ina dhiaidh sin faoi Alt 70 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000, ó úinéir/áititheoir an struchtúir mhaoinithe, a **aisíoc** le RTRÁO.
RTRÁO.

6.11 Cigireacht

De réir Chiorclán 13/2014 an DPER, Alt 3.11(e), ba cheart do dheontóirí (i.e. an t-Údarás Áitiúil) a chinntiú go gcuirtear an méid seo a leanas in iúl don deontáí:

- Tá oibleagáid orthu leabhair agus cuntais a chur ar fáil don Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, i gcás ina bhfaightear 50 faoin gcéad nó níos mó dá n-ioncam iomlán ó Chistí an Stáitchiste
- Tá an ceart ag deontóirí taifid an deontáí a iniúchadh.

6.12 Nósanna Imeachta Airgeadais Poiblí

Is faoin Údarás Áitiúil é a chinntiú go leantar nósanna imeachta cearta maidir le cead pleanála, riachtanais bhainistíochta airgeadais, nósanna imeachta imréitigh cánach, agus bainistíocht agus cuntasacht i leith deontas ó chistí stáitchiste.

Ní mór do thionscadail a bhfuil cúnamh deontais á fháil acu treoirlinnte soláthair phoiblí a chomhlíonadh –

<http://www.procurement.ie/>

6.13 Tuarascáil Bhliantúil agus Poiblíocht

Ba cheart do gach ÚA faisnéis ar oibriú na scéime a chur san áireamh ina Thuarascáil Bhliantúil. Ba chóir ranníocaíocht DHLGH a admháil go poiblí i ngach fógra agus poiblíocht a bhaineann leis an scéim seo agus sna lógónna/gléasanna cuí a úsáidtear in aon ábhar priontála.

6.14 An tAcht um Shaoráil Faisnéise

Féadfaidh iarratais ar mhaoiniú faoin scéim seo a bheith faoi réir na nAchtanna um Shaoráil Faisnéise.

6.15 Coimeád Doiciméad

Ní mór doiciméadú cuí maidir leis an scéim seo a choinneáil i gcomhad ar feadh 7 mbliana ar a laghad. Ba chóir doiciméid a chur ar fáil don Roinn ach é a iarraidh.

6.16 Fiosruithe

Ba cheart aon cheisteanna maidir le riaradh na scéime seo a chur faoi bhráid an Údaráis Áitiúil ar an gcéad dul síos.

6.17 RGCS / Ráiteas Príobháideachta

Tá an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht tiomanta do phríobháideachas iarratasóirí faoin scéim seo a chosaint agus a urramú agus úsáideann sí bearta teicniúla agus eagraíochtúla cuí chun faisnéis phearsanta a chosaint ó rochtain neamhúdaraíthe. Ní phróiseálfaidh an Roinn aon sonraí pearsanta faoin scéim seo chun críche ar bith seachas an cuspóir dár bailíodh iad. Féadfar sonraí pearsanta a mhalartú le Ranna eile Rialtais, le hÚdaráis Áitiúla, le gníomhaireachtaí faoi choimirce na Roinne, nó le comhlachtaí poiblí eile, i gcúinsí áirithe nuair a fhoráiltear dó sin de réir dlí.

Ní choinneoidh an Roinn do shonraí pearsanta ach chomh fada agus is gá chun na críocha ar bailíodh iad agus ar próiseáladh iad ina dhiaidh sin. Nuair a bheidh an riachtanas gnó chun an fhaisnéis seo a choinneáil imithe in éag, déanfar é a scrúdú d'fhonn na sonraí pearsanta a scriosadh a luaithe is féidir, agus de réir bheartas na Roinne. Is féidir tuilleadh eolais ar Chosaint Sonraí a fháil ar ár suíomh Gréasáin ag: <https://www.gov.ie/en/publication/c7fb8-privacy-statement/>

6.18 Cuairteanna Suímh

Mar chuid de na rialuithe a dhéanann an Roinn maidir le monatóireacht a dhéanamh ar chaiteachas agus nósanna imeachta faoin Scéim Infheistíochta san Oidhreacht Thógtha, déanann an tSeirbhís Náisiúnta Oidhreacht Tógtha laistigh de RTRÁO cuairteanna suímh ar thionscadail a leithdháiltear maoiniú dóibh faoin scéim. Áirítear leis seo cuairt ar thionscadal atá críochnaithe nó atá ar siúl agus ligfidh siad do bhaill foirne caomhnaithe na Roinne iniúchadh a dhéanamh ar na hoibreacha maoinithe. Tá sé beartaithe go dtabharfar cuairt ar c.5% de na tionscadail atá maoinithe faoi SIOT 2026 ar an mbealach seo.

Ní mór d'iarratasóirí/úinéirí rochtain a cheadú ar an struchtúr in imthosca dá leithéid.

Chomh maith leis na cuairteanna suímh, féadfaidh an SONT rochtain a iarraidh ar dhoiciméid maidir le haon tionscadal roghnaithe, trí ríomhphost nó go pearsanta ag oifigí an Údaráis Áitiúil.

6.19 Fianaise ar Chistiú Meaitseála

Ní mór foinse an chistithe meaitseála a lua ar Fhoirm Iarratais A. Féadfar fianaise a iarraidh ar iarratasóirí níos déanaí.

6.20 Ceanglais Chánach

Caithfidh an t-iarratasóir agus aon chonraitheoirí a bheith cáin-chomhlíontach. Ní mór cloí leis na nósanna imeachta imréitigh cánach ábhartha maidir le híocaíochtaí deontais san earnáil phoiblí mar atá leagtha síos ag na Coimisinéirí Ioncaim. Féach le do thoil ar www.revenue.ie le haghaidh tuilleadh sonraí. De réir Alt 4(1) d'Imlitir 44/2006 na Roinne Airgeadais: *Nósanna Imeachta Imréitigh Cánach: Deontais, Fóirdheontais agus Íocaíochtaí Comhchosúla*, beidh sé faoi gach ÚÁ a chinntiú go bhfuil iarratasóirí, conraitheoirí agus fochonraitheoirí ag cloí leis na nósanna imeachta imréitigh cánach cearta, agus go bhfuil siad ag teacht le nósanna imeachta rialaithe airgeadais an ÚA féin.

6.21 Soláthar

Ní mór do thionscadail a fhaigheann cúnamh deontais cloí leis na Treoirínte um Sholáthar Poiblí. <http://www.procurement.ie/>

6.22 Ciorclán 13/2014

- a. Ceanglófar ar dheontaithe Imlitir 13/2014 na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe - Bainistiú agus Cuntasacht as Deontais ó Chistí Stáitchiste a chomhlíonadh <http://circulars.gov.ie/pdf/circular/per/2014/13.pdf>

- b. **Cigireacht**

Ba cheart do dheontóirí a chinntiú go gcuirtear an méid seo a leanas in iúl don deontái:

- i. Tá oibleagáid orthu leabhair agus cuntais a chur ar fáil don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i gcás ina bhfaightear 50 faoin gcéad nó níos mó dá n-ioncam iomlán ó Chistí Stáitchiste,
- ii. Tá an ceart ag deontóirí taifid an deontái a iniúchadh

6.23 Fógraí maidir le Nithe atá i mBaol

Sa chás go bhfuil an struchtúr faoi úinéireacht Údaráis Áitiúil, nó go bhfuil cúnamh airgeadais á sholáthar ag Údarás Áitiúil le haghaidh oibreacha ar struchtúr atá i mbaol faoi Ailt 59, 69 agus/nó 70 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú), féadfaidh oifigeach ainmnithe de chuid an Údaráis Áitiúil sin an t-iarratas a dhéanamh.

6.24 Ábhar Forlíontach

Ba cheart ábhar forlíontach leis an bhfoirm iarratais a chur isteach ACH AMHÁIN MÁ bhfuil baint dhíreach aige le hiarratas (i.e. tuarascálacha dendrocronology, tuarascálacha seandálaíochta, taighde teicniúil, siúinéireacht agus anailís ábhar, líníochtaí anailíseacha agus tríthoiseacha, miontaighde staire, srl.).

6.25 Aistriú Úinéireachta

Má dhíoltar an struchtúr deontaschúnta, nó má aistrítear an úinéireacht laistigh de thréimhse 5 bliana ó dháta íoctha an deontais, d'fhéadfadh go mbeadh cuid den mhaoiniú, nó an maoiniú ar fad, faoi réir aisghlámtha. I gcás go n-aistrítear úinéireacht roimh íocaíocht an deontais, féadfaidh an tÚdarás Áitiúil socruithe a dhéanamh chun an deontas a aistriú chuig úinéir nua na maoine faoi réir ag comhlíonadh na gcoinníollacha go léir a ghabhann leis an deontas.

6.26 Cinneadh an Aire

Agus an leithdháileadh maoinithe á chinneadh, féadfaidh an tAire roinnt tosca a chur san áireamh lena n-áirítear cothromaíocht thíreolaíoch agus a inmhiannaithe atá sé tionscadail éagsúla a mhaoiniú. Coimeádfaidh an tAire an ceart chun na cistí a thairgtear do thionscadal ceadaithe eile a athshannadh mura gcomhlíontar na ceanglais laistigh de thréimhse shainithe.

7. Forbhreathnú ar Phróiseas & Fráma Ama

